

ศึกษาการสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมชาวมอญบ้านพระเพลิง ตำบลนกกอก
อำเภอปรางค์ชัย จังหวัดนครราชสีมา

A Study of Inheritance of Inheritance of Traditions and Culture of the
Mon People of Ban Phra Phloeng, Nok Aok Sub District, Pak Thong
Chai District Nakhon Ratchasima Province

ชัยกมล โคตหลักคำ¹ วัชรพร จริงสันเทียะ² ทิพย์วารี สงนอก³ สุรัชชัยภัทรดิษฐ์ ภูมิภักดิเมธี⁴
Tanyakamon Khotlakkam, Watcharapon Chingsanthia, Thipwari Songnok,
Surachaiphatttharadit Phumphakdimethi

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาการสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมของชาวมอญบ้านพระเพลิง ตำบลนกกอก อำเภอปรางค์ชัย จังหวัดนครราชสีมา เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมของชาวมอญบ้านพระเพลิง ตำบลนกกอก อำเภอปรางค์ชัย จังหวัดนครราชสีมา เพื่อศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยคือ เพื่อศึกษาประเพณีและวัฒนธรรมของชาวมอญบ้านพระเพลิง ตำบลนกกอก อำเภอปรางค์ชัย จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า 1) ประเพณีส่วนรวมมี ปรากฏ 9 ประเพณี ได้แก่ ประเพณีดำข้าวเม่า ประเพณีวาน (ลงแขกเกี่ยวข้าว) ประเพณีวันมาฆบูชา ประเพณีสังกรานต์ (สงกรานต์) และ ประเพณีตักบาตรสังกต ประเพณีทำบุญบ้าน และประเพณีแห่ นางแมว ประเพณีเข้าพรรษา และ ประเพณีเทศน์ชุม ประเพณีเลี้ยงเจ้านา (ผี) ประเพณีออกพรรษา และบุญเทศน์มหาชาติ ประเพณีที่พบมีความเชื่อเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและผีบรรพบุรุษ ปัจจุบัน บางประเพณียังคงปฏิบัติอยู่บางประเพณีไม่ได้มีการสืบทอดแล้ว 2) ประเพณีส่วนครอบครัว ได้แก่ งานศพ งานแต่ง งานบวช 3) วัฒนธรรมด้านอาหารนิยมใช้ประกอบพิธีกรรมและส่วนประกอบของอาหารสามารถหาวัตถุดิบได้ตามท้องถิ่นทั่วไป ได้แก่ แกงเม็ดถั่ว แกงปลาป่น แกงถั่วดำขาม และ กะถั่ว

คำสำคัญ (Keywords): ประเพณี; วัฒนธรรม; ชาวมอญ

Received: 2023-04-15 Revised: 2023-04-26 Accepted: 2023-04-27

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา Faculty of Humanities, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima. Corresponding Author e-mail: thipwari.s@nrru.ac.th

^{2 3 4} คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา Faculty of Humanities, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima

Abstract

The research is about the study of the traditional and cultural heritage of Mon people in Ban Phra Phloeng, Nok Aok Sub-district, Pak Thong Chai District, Nakhon Ratchasima Province. This is a qualitative research study by collecting information about the traditions and cultures of the Mon people in Ban Phra Phloeng, Nok Aok Sub-district, Pak Thong Chai District, Nakhon Ratchasima Province, to study and collect information according to the research objective, which is studying the traditions and cultures of the Mon people in Ban Phra Phloeng, Nok Aok Subdistrict, Pak Thong Chai District, Nakhon Ratchasima Province. The results of the study showed that 1) There are 12 traditions which are Tam Khao Mao, Wan (Long Khaek Harvest), Makha Puja Day, Sangkran Festival (Songkran), Sangkut offering food to a monk, Making merit at the house, Nang Maew parade, Buddhist Lent Day, Sum giving the sermon by a monk, Raising Chao Na (Ghost), the End of Buddhist Lent Day, Giving the Mahachart sermon merit. The found traditions are the beliefs about Buddhism and ancestral spirits. Nowadays, some traditions remain, but some traditions have not been inherited. 2) Family traditions such as funerals, weddings, and Buddhist ordination, are different from other family traditions that can be seen in general 3) Food culture is food that elderly people like to eat and use in traditions and worships. The ingredients of the food can be found locally, such as curry beans, Pun fish curry, black bean with pork legs curry, and Ka Thae Lae.

Keywords: Traditions; Culture; The Mon People

บทนำ (Introduction)

ชาวมอญเป็นชนเผ่ามองโกลอยด์ ซึ่งมีถิ่นฐานเดิมอยู่ทางตะวันตกของประเทศจีน มีภาษาพูดอยู่ในตระกูลมอญ-เขมร (Mon-khmer) ในอดีตเคยมีดินแดนอยู่ในบริเวณที่เป็นพม่าตอนล่าง (Lower Burma) ปัจจุบันและเรียกชื่อประเทศของตนว่า “รามัญญเทศ” หรือรามัญประเทศ (สุภรณ์ โอเจริญ, 2541) มอญเคยเป็นอาณาจักรที่รุ่งเรืองมาก่อนในอดีต แถบบริเวณดินแดนลุ่มแม่น้ำอิรวดี แม่น้ำสะโตงและแม่น้ำสาละวิน มีเมืองหงสาวดีเป็นเมืองหลวง ชาวมอญเป็นนักศิลปะและรักสงบ อาณาจักรหงสาวดีของมอญต้องถูกทำลายไปเพราะพม่ามีอำนาจขึ้นมาปกครองดินแดนแถบนั้น ชาวพม่าเป็นนักรบที่ห้าวหาญ ดังนั้นตลอดระยะเวลาอันยาวนานของการทำสงครามระหว่างมอญและพม่า ชาวมอญได้พากันอพยพหนีภัยพม่าเข้ามาหาที่พักพิง และทำมาหากินในประเทศไทย ชาวมอญส่วนใหญ่มีสถานะเป็นผู้พลัดถิ่นมาจากสัญชาติพม่าเข้ามาอยู่ในประเทศไทย โดยมาใช้ชีวิตเหมือนคนไทย (สุภรณ์ โอเจริญ, 2541)

ประเพณีของมอญเป็นสิ่งสำคัญอีกสิ่งหนึ่งนอกเหนือจากภาษาที่แสดงให้เห็นลักษณะเฉพาะของมอญซึ่งแตกต่างไปจากไทย แม้ว่ามอญและไทยจะได้รับอิทธิพลของศาสนาพราหมณ์จากอินเดีย ทำให้รับเอาคติความเชื่อเกี่ยวกับการทำพิธีต่าง ๆ เพื่อความเป็นสิริมงคลในชีวิตนับตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งถึงตอนสิ้นชีวิตและได้กระทำติดต่อกันมาจนกลายเป็นประเพณี แต่ประเพณีต่าง ๆ ของมอญก็แตกต่างไปจากไทยในแง่ของรายละเอียด และการปฏิบัติประเพณีต่าง ๆ ของมอญส่วนใหญ่ ยกเว้นประเพณีทางศาสนานักจะมีเรื่องของความเชื่อและการนับถือผีปะปนอยู่ด้วยและแม้ว่ามอญจะนับถือพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัด แต่ก็ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการนับถือผีเป็นพิเศษควบคู่กันไป (สุภรณ์ โอเจริญ, 2541)

จากการที่ศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่ามิได้ศึกษาประเพณีและพิธีกรรมของชาวมอญบ้านพระเพลิง ตำบลนกออก อำเภอปรางค์ชัย จังหวัดนครราชสีมา เมื่อปี พ.ศ. 2536 ของประนอม เคียนทอง ศึกษาประเพณีและพิธีกรรมของชาวมอญบ้านพระเพลิง ตำบลนกออก อำเภอปรางค์ชัย จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยระบุว่าชาวมอญส่วนใหญ่ยังคงปฏิบัติตามประเพณีและพิธีกรรมประจำชีวิตแบบมอญ อันได้แก่ การบวช การแต่งงาน และการตาย ส่วนประเพณีเกี่ยวกับการเกิดเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือจะไปคลอดที่โรงพยาบาลหรือสถานอนามัยแทนการคลอดแบบโบราณกับหมอตำแย สำหรับประเพณีและพิธีกรรมสิบสองเดือนของมอญเริ่มมีตั้งแต่เดือนห้าเป็นต้นไป มีประเพณีที่สอดคล้องหรือคล้ายคลึงกับคนอีสาน คือ เดือนห้ามีบุญสงกรานต์ เดือนหกมีการเลี้ยงผีบ้านผีเรือน และผีบรรพบุรุษ เดือนแปดมีบุญเข้าพรรษา เดือนสิบมีบุญสารท เดือนสิบเอ็ดมีบุญออกพรรษาและบุญเทศน์มหาชาติ และเดือนสิบสองมีบุญกฐิน ส่วนประเพณีและพิธีกรรมในเดือนอื่น ๆ ไม่ตรงกับสิบสองเดือนของอีสาน สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างประเพณีและพิธีกรรมกับวิถีชีวิตของมอญพบว่าการสืบทอดประเพณีและพิธีกรรมของมอญบ้านพระเพลิงมีความสัมพันธ์ในด้านคตินิยม ด้านเนติธรรม ด้านวัตรธรรม และด้านสทธรรม ซึ่งช่วยให้สังคมมอญในชุมชนมีความสงบเรียบร้อย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเคารพผู้อาวุโส ปัจจุบัน พ.ศ.2566 เป็นระยะเวลาที่ผ่านมาแล้ว 30 ปี นับว่าเป็นเวลาที่ยาวนานประเพณีและวัฒนธรรมของชาวมอญย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไป โดยปัจจัยภายนอก คือ การรับเอาภาษาและวัฒนธรรมของคนไทยโคราช หรือ อิทธิพลความเจริญก้าวหน้า ความทันสมัยทางเทคโนโลยี ทำให้ประเพณีและวัฒนธรรมของชาวมอญกำลังถูกมองข้ามหรือมีการเปลี่ยนแปลงไป แต่ก็ยังคงมีปัจจัยภายใน คือ ความเชื่อ ความศรัทธาของคนในหมู่บ้าน ที่ยังคงหลงเหลืออยู่ ซึ่งมีวัดเป็นศูนย์กลาง หรือยังมีปราชญ์ชาวบ้านที่ยังคงอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมชาวมอญเอาไว้

จากปัจจัยหรือความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาประเพณีและวัฒนธรรมชาวมอญบ้านพระเพลิง ตำบลนกออก อำเภอปรางค์ชัย จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มวัฒนธรรมชาวมอญเล็ก ๆ ที่มีเอกลักษณ์ มีความน่าสนใจ เพื่อให้คนในชุมชนได้อนุรักษ์ สืบทอด และเผยแพร่ประเพณีและวัฒนธรรมให้กับคนรุ่นหลังได้สืบทอดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาประเพณีและวัฒนธรรมของชาวมอญบ้านพระเพลิง ตำบลนกออก อำเภอปักษ์ธงชัย จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยศึกษาการสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมชาวมอญ บ้านพระเพลิง ตำบลนกออก อำเภอปักษ์ธงชัย จังหวัดนครราชสีมา เพื่อศึกษาประเพณีและวัฒนธรรมของชาวมอญบ้านพระเพลิงเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์และสนทนาแบบกลุ่ม การศึกษาและรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่ในการศึกษาวิจัยคือ บ้านพระเพลิง ตำบลนกออก อำเภอปักษ์ธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ดังนั้นประชากรที่ใช้ในการวิจัย จึงมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรที่ให้ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีแบบเฉพาะเจาะจงและแบบสุ่ม โดยผู้ให้ข้อมูลได้มาจากการสนทนากับผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้านและชาวบ้านบ้านพระเพลิง ตำบลนกออก อำเภอปักษ์ธงชัย จังหวัดนครราชสีมา

1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล คือ แบบสนทนากลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

แบบสนทนากลุ่มที่ใช้ในงานวิจัยนี้ใช้สำหรับให้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการกรอกข้อมูลและบันทึกผลการเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล อายุ อาชีพ/ตำแหน่ง และหมายเลขโทรศัพท์

ส่วนที่2 คำถามเกี่ยวกับประเพณี

2.1 ในเดือนหนึ่ง (เดือนอ้าย) ถึง เดือนสิบสอง ในหมู่บ้านพระเพลิง ต.นกออก อ.ปักษ์ธงชัย

1) มีประเพณีอะไรบ้าง

2) อธิบายประวัติความเป็นมา โดยสังเขป

2.2 ประเพณีแต่ละเดือน มีวิธีการปฏิบัติอย่างไร

2.3 ในปัจจุบันมีการสืบทอดหรือยังคงปฏิบัติอยู่หรือไม่ อย่างไร

2.4 ประเพณีส่วนครอบครัวของชาวมอญบ้านพระเพลิง ต.นกออก อ.ปักษ์ธงชัย

1) มีประเพณีอะไรบ้าง

2) อธิบายประวัติความเป็นมา

3) ลักษณะเด่นของประเพณีนี้คืออะไร

ส่วนที่3 คำถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านอาหาร

3.1 มีอาหารประจำถิ่น ที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาวมอญบ้านพระเพลิงอย่างไร

1) ชื่ออาหาร

2) วัตถุดิบ

3) วิธีการทำ

4) คุณค่าทางโภชนา

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมชาวมอญบ้านพระเพลิง ตำบลนอกออก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา

4.1 ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมชาวมอญบ้านพระเพลิง ตำบลนอกออก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมาหรือไม่ อย่างไร

2) การศึกษาและการรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยประกอบด้วยอาจารย์ 2 ท่าน และนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 2 คน ไปเก็บข้อมูล โดยอาจารย์จะเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยทุกครั้งเพื่อความถูกต้องของข้อมูลมากที่สุด ผู้วิจัยจะนำแบบสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มไปซักถามผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน และชาวบ้านพระเพลิงด้วยตนเอง โดยติดต่อประสานงานกับทางหมู่บ้านพระเพลิง และผู้ใหญ่บ้านเพื่อให้ช่วยนำ ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ให้ผู้วิจัยได้รู้จัก ในการเก็บข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 แนะนำตัวให้ทางผู้ให้ข้อมูลได้รู้จัก และพูดคุยกันเพื่อสร้างความคุ้นเคยกัน

ขั้นตอนที่ 2 อธิบายขั้นตอนในการเก็บข้อมูลให้แก่ผู้ให้ข้อมูลฟังอย่างละเอียดเพื่อความเข้าใจตรงกัน

ขั้นตอนที่ 3 เริ่มเก็บข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม ทางผู้วิจัยจะเป็นผู้บันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นเสียง รูปภาพผู้ให้ข้อมูล หรือ ขั้นตอนต่าง ๆ

3) การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มตามวัตถุประสงค์เรียบร้อยแล้ว จึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

ประเพณีของชาวมอญบ้านพระเพลิง ตำบลนอกออก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา

จากการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประเพณีของชาวมอญบ้านพระเพลิง ตำบลนอกออก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมาพบว่า ชาวบ้านดำรงชีวิตแบบเรียบง่าย พึ่งพิงธรรมชาติ ยึดมั่นในศาสนาพุทธ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี หากพิจารณาเกี่ยวกับประเพณีของชาวมอญที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาพบว่าชาวมอญมีประเพณีที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะของคนมอญหลายประเพณีดังรายละเอียด ต่อไปนี้

ประเพณีส่วนรวม คือ ประเพณีที่ผู้คนในชุมชนชาวมอญบ้านพระเพลิง ตำบลนอกอก อำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครราชสีมา ได้ปฏิบัติร่วมกันทั้ง 12 เดือน ดังต่อไปนี้

1) ประเพณีตำข้าวเม่า จัดขึ้นในเดือนที่ 1 เดือนอ้าย ในช่วงเดือนนี้จะเป็นช่วงหลังจากที่ชาวบ้านปลูกข้าวมาไถ่ระยะหนึ่ง ในระยะที่ข้าวออกรวง ใกล้ฤดูเก็บเกี่ยว หลังจากที่เกี่ยวเสร็จจะนำข้าวไปฟาดให้เหลือแต่เมล็ดนำไปคั่วแล้วชาวบ้านจะนำไปตำเป็นข้าวเม่า สามารถใช้ได้ทั้งข้าวเจ้าและข้าวเหนียว เพื่อนำไปใส่บาตร และยังเป็นสาเหตุที่เปิดโอกาสให้หนุ่มสาวได้พบปะกัน โดยการตำข้าวเม่าชาวบ้านจะนำเมล็ดข้าวไปคั่ว แล้วตำให้เปลือกกะเทาะออกจากเมล็ด จากนั้นนำไปผัดด้วยกระดัง (ในส่วนนี้หนุ่มสาวได้ช่วยผัดข้าวและได้พบปะเล่นกันอย่างมีความสุข) นำคั่วแกลบ รำ และปลายข้าวออกจนเมล็ดข้าวใสแล้วนำมารับประทานได้ ซึ่งข้าวเม่าสามารถนำมาทำขนมได้อย่างหลากหลาย เช่น ข้าวเม่าคลุกมะพร้าว จะเป็นข้าวเม่าที่ได้จากข้าวเหนียว มีลักษณะสีเขียว นำข้าวเม่ามาพรมน้ำอุ่นผสมเกลือให้หนุ่มคลุกกับมะพร้าวทึนทึกขูดและน้ำตาล เมื่อทำข้าวเม่าเสร็จแล้วในเช้าวันถัดไป ชาวบ้านจะไปวัดทำบุญตักบาตร และนำข้าวของไปใส่บาตร รวมถึงนำข้าวเม่าไปใส่บาตร เพื่อให้บรรพบุรุษได้รับประทานด้วย ทำให้เห็นว่าคนมอญยึดมั่นในพุทธศาสนาและมีความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ

2) ประเพณีวาน (ลงแขกเกี่ยวข้าว) จัดขึ้นในเดือนที่ 2 เดือนยี่ ประเพณีวานหรือลงแขกเกี่ยวข้าวจะจัดขึ้นในช่วงเวลาที่ชาวบ้านเก็บเกี่ยวข้าวเบา ซึ่งจะมีการวาน (การลงแรง ยืมแรงกัน) มาช่วยเกี่ยวข้าว หาบข้าว หรือตีข้าว คล้าย ๆ กับประเพณีลงแขกเกี่ยวข้าว เมื่อถึงฤดูกาลเก็บเกี่ยวบ้านไหนจะเก็บข้าวก็จะมีการวานกันมาช่วยในบ้านนั้น ๆ ซึ่งส่วนมากจะเป็นผู้ชาย ส่วนผู้หญิงจะทำกับข้าว ปัจจุบันไม่มีการสืบทอดประเพณีนี้

3) ประเพณีวันมาฆบูชา จัดขึ้นในช่วงเวลา ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 ธรรมเนียมการปฏิบัติของชาวมอญบ้านพระเพลิงนั้น ในช่วงเช้าจะมีการทำบุญตักบาตร ฟังเทศน์ที่วัด ในช่วงกลางคืนชาวบ้านบ้านพระเพลิง จะพากันนำดอกไม้ ธูปเทียน ไปที่วัดเพื่อทำพิธีเวียนเทียนรอบพระอุโบสถ พร้อมกับพระภิกษุสงฆ์ โดยเจ้าอาวาสจะนำว่า นะโม 3 จบ จากนั้นกล่าวคำถวาย ดอกไม้ธูปเทียน ทุกคนว่าตาม จบแล้วเดินเวียนขวา ตลอดเวลาให้ระลึกถึง พระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ จนครบ 3 รอบ แล้วนำดอกไม้ ธูปเทียนไปปักบูชาตามที่ทางวัดเตรียมไว้ เป็นอันเสร็จพิธี ซึ่งยังปฏิบัติอยู่จนถึงทุกวันนี้

4) ประเพณีตักบาตรสังกต และประเพณีสังกรานต์ (สงกรานต์) จัดขึ้นในเดือนที่ 4 (ระหว่างวันที่ 13 เมษายน – 19 เมษายน)

4.1) ประเพณีตักบาตรสังกต จัดขึ้นในช่วงก่อนวันสงกรานต์ 3 วัน คือวันที่ 10 - 12 เมษายน (บางท่านกล่าวว่าสามารถทำได้เรื่อย ๆ ตั้งแต่ช่วงเดือนมีนาคมจนกว่าจะถึงวันสงกรานต์) เป็นประเพณีที่เล่นกันก่อนวันสงกรานต์เป็นประจำทุกปี โดยช่วงเช้า จะมีการทำบุญตักบาตร โดยทำขนมจิ้น ขนมท้อ (ขนมไส้ไส้) ขนมพับ (ลักษณะคล้ายคลึงกับขนมเทียนไส้เค็ม ขนมมนสาว) ไปที่วัด ซึ่งสมัยก่อนผู้สูงอายุนิยมรับประทานอาหารที่วัด เมื่อเสร็จพิธีทางสงฆ์ ชาวบ้านหนุ่มสาวโดยเฉพาะสาว ๆ จะถือโหมมาเล่นตีโหมกันเพื่อเข้าแม่สี (เข้าทรง) มีวิธีการเล่น คือ ผู้เล่นแม่สี

จะเป็นใครก็ได้ตามความสมัครใจ โดยการเล่นแต่ละครั้งจะเล่น 2-4 คน ผู้เล่นจะนั่งเป็นวงกลม นำกรวยดอกไม้ชั้น 5 ไว่กลางวง ใช้ผ้าขาวม้าหรือผ้าขาวคลุมหัว และมีคนตีโทนเพื่อกล่อมือไปเรื่อย ๆ จากนั้นผู้เล่นจะมีการของคนที่โดนเข้า ตัวสั้น แล้วคนข้างนอกจะจับหัวสั้น สักพักผู้ทรงจะลุกขึ้นรำและดึงมือคนอื่น ๆ มาร่วมรำด้วย การรำ จะรำด้วยความเพลิดเพลิน สนุกสนาน ไม่เป็นตัวของตัวเอง (มีลักษณะที่ครึ่ง ๆ คือ รู้สึกตัวและเคลิ้ม) เมื่อออกจากการเข้าทรง จะนั่งและล้มลงชาวบ้านหรือบุคคลอื่น ๆ ก็จะต้องมาเดินข้าม แล้วนำน้ำมันต์มาราดหัว เพื่อเป็นการทำให้ผี หรือของที่เข้าเสื่อมลง ไม่กลับมายังตัวผู้ที่ถูกทรงอีก และการรดน้ำมันต์เพื่อเรียกขวัญผู้ที่โดนเข้าทรงกลับมาอยู่กับตัวเอง ให้มีสภาวะร่างกาย จิตใจปกติเหมือนเดิม

ช่วงหลังเที่ยง จะเล่นสะบ้า ม้าหลังแดงและตีเตย และช่วงบ่าย จะมีการขนทรายเข้าวัด โดยเด็กวัดและเณรจะถือโอหม่ง นำไปตี แล้วพูดว่า “ขนทรายเค้อ” 3 ครั้ง เพื่อเชิญชวนชาวบ้านมาช่วยกันขนดินทรายเข้าวัด สาเหตุที่มีการขนทรายเข้าวัด เพราะที่วัดจะมีการสร้างศาสนสถาน หรือถาวรวัตถุต่าง ๆ แต่ขาดแคลนทรายที่เป็นวัสดุส่วนหนึ่งของการก่อสร้าง โดยในยุคก่อนวัสดุก่อสร้างไม่ได้มีการจัดหาจัดซื้อได้โดยง่าย การขนทรายเข้าวัดจึงเป็นกุศโลบายหนึ่งที่จะช่วยให้ทางวัดมีวัสดุเพื่อที่จะก่อสร้างศาสนสถานภายในวัดในทุก ๆ ปี และอีกนัยหนึ่ง การที่ชาวบ้านต้องขนดินทรายเข้าวัด เพราะมีความเชื่อว่าได้เหยียบดินที่วัดออกไปจึงต้องนำทรายมาทดแทนปีละครั้ง (ชาวบ้านมอญจะมีสะพานยาวไปถึงบ้านโคก เป็นเส้นทางที่ใช้ขนทราย) และมีการก่อพระทรายเอาดอกไม้มาตกแต่งเพื่อความสวยงาม โดยในช่วงเวลาเช้าพระสงฆ์ก็จะนำน้ำมันต์มารดกองพระทรายเพื่อความเป็นสิริมงคล

ช่วงเย็น เป็นช่วงเวลาที่หนุ่มสาวจะได้พบปะพูดคุยกัน จะมีหนุ่ม ๆ มาจากบ้านอื่น ส่วนสาว ๆ จะกลับเข้าบ้าน หนุ่ม ๆ จะมานั่งตามเขื่อนเพื่อรอสาว ๆ กลับบ้านไปเอากล้ากลับมาหาน้ำที่วัดเพื่อไปใช้อุปโภค บริโภค หนุ่มที่มานั่งรอตามเขื่อนก็จะมาจีบสาวและสาดน้ำกันอย่างสนุกสนาน ซึ่งความน่ารักของการละเล่นนี้คือ จะมีพระ เณรมาร่วมเล่นด้วย เณรจะโดนสาว ๆ มัดไว้ตามต้นไม้ (เชือกจากถังตักน้ำ) และจะต้องให้พระ หรือญาติของเณรนำของมาแลกถึงจะปล่อยตัวเณรที่ถูกมัดไป (จะมีการสาดน้ำเฉพาะช่วงเย็นเท่านั้น) เมื่อเล่นน้ำเสร็จ สาว ๆ จะชวนหนุ่มต่างบ้านไปรับประทานอาหารที่บ้าน สาว ๆ จะนำกับข้าวมารวมกันที่บ้านคนใดคนหนึ่งเพื่อเลี้ยงผู้ชายต่างบ้านที่ชวนไป

ช่วงค่ำ ชาวบ้านจะพากันเล่นอีหมุ่น อีแป๊ะ (การเล่นหัวก้อยในปัจจุบัน) วิธีการเล่น คือ จะนำเหรียญมาหมุ่น ถ้าเป็นรูปกษัตริย์ กะเรียกว่า “โก้” อีกฝั่งจะเรียก “ก้อย” ใครทายถูกก็จะได้ของ เช่น เสื้อผ้า ผ้าเช็ดตัว ถ้าทายผิดก็จะเสียของ อยู่ที่ว่าจะพนันหรือช้อดกลองอะไรไว้ ถ้าไม่มีของก็อาจทำโทษ เช่น ตี หรือ นำไข่เข้ามาทาหน้า ประมาณไม่เกิน 3 ทุ่มก็จะแยกย้ายกันกลับบ้าน ไม่ได้นอนค้าง

4.2) ประเพณีสังกรานต์ (สงกรานต์) ธรรมเนียมการปฏิบัติในวันสงกรานต์ของชาวมอญ บ้านพระเพลิง วันแรกทำเหมือนวันสังกตทุกประการ กล่าวคือ ช่วงเช้า จะมีการทำบุญตักบาตร โดยทำขนมเงิน ขนมห่อ (ขนมไส้ไส้) ขนมพับ (ลักษณะคล้ายคลึงกับขนมเทียนไส้เค็ม ขนมนมสาว) ไปที่

วัด ซึ่งสมัยก่อนผู้สูงอายุนิยมรับประทานอาหารที่วัด เมื่อเสร็จพิธีทางสงฆ์ ชาวบ้านหนุ่มสาว โดยเฉพาะสาว ๆ จะถือโพนมาเล่นตีโพนกันเพื่อเข้าแม่สี (เข้าทรง) ช่วงหลังเที่ยงจะเล่นสะบ้า ม้า หลังแดงและตีเต้ย ช่วงบ่ายจะมีการขนทรายเข้าวัด ช่วงเย็นเป็นช่วงเวลาที่หนุ่มสาวจะได้พบปะ พูดคุยกันมีการเล่นสาดน้ำ และช่วงค่ำจะเล่นอีหมุ่นอีแป๊ะ (การเล่นหัวก้อยในปัจจุบัน) ส่วนวันที่ 19 เมษายน (นับต่อจากวันแรก 7 วัน) จะมีการสงฆ์น้ำพระสงฆ์และพระพุทธรูปเท่านั้น โดยการสงฆ์น้ำ จะสงฆ์ทั้งตัว รูปสุดท้ายจะโดนหนักสุด ประหนึ่งว่าเป็นการขอมาและการละเล่นสงกรานต์ ทั้ง ขาววาสและพระสงฆ์มีการร่วมบุญกันอย่างสนุกสนาน ซึ่งทำให้เห็นว่าชาวมอญบ้านพระเพลิงมีความ ใกล้ชิด ศรัทธาในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก หากหนุ่มสาวยังสนุกกับการละเล่นสงกรานต์ก็จะมี การเล่นต่อไปเรื่อย ๆ ประมาณ 3-5 วัน ปัจจุบันเหลือเพียงทำบุญตักบาตรที่วัด สงฆ์น้ำพระ ผู้อาวุโส เหมือนประเพณีสงกรานต์โดยทั่วไปของคนไทย

5) ประเพณีทำบุญบ้าน และประเพณีแห่นางแมว จัดขึ้นในเดือนที่ 6 (ระหว่างเดือน พฤษภาคม-มิถุนายน)

5.1) ประเพณีทำบุญบ้านเป็นประเพณีที่สืบทอดจากบรรพบุรุษจนมาถึงปัจจุบัน แม้จะมี การอพยพโยกย้ายถิ่นฐานมาอยู่ที่อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ชาวบ้านมอญบ้านพระเพลิง ก็ยังยึดถือประเพณีทำบุญบ้านมาจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากชาวบ้านเชื่อว่าการได้ทำประเพณีบุญบ้าน ถือเป็นการระลึกถึงผีบรรพบุรุษ การแสดงความกตัญญูต่เวทีต่อบรรพบุรุษโดยการเอาใจใส่คือการ เลี้ยงดูซบถล่อมด้วยดนตรีจะทำให้ผีบรรพบุรุษพึงพอใจ และช่วยปกป้องรักษาและดลบันดาลให้ ชาวบ้านอยู่เย็นเป็นสุขทุก ๆ ปี โดยช่วงเช้า ชาวบ้านจัดเตรียมขนม ของหวาน ไก่ 1 คู่ หัวหมู 1 คู่ ใส่ถ้วยไปวางไว้บริเวณหน้าศาลาตาปู่ สิ่งที่สำคัญคือ เหล้า 1 คู่ บุหรี่มวนด้วยใบตองซึ่งจากที่ผู้วิจัยได้ มีส่วนในการเข้าร่วมประเพณีเลี้ยงตาปู่ พบว่าชาวบ้านใช้บุหรี่ที่มีขายตามท้องตลาดในปัจจุบันและ พบว่าชาวบ้านทุกคนอยากมีส่วนร่วมในการเลี้ยงตาปู่ “ ปูจอมทอง ย่าละอองสำลี” โดยการนำ อาหารใส่ตะกร้ามาช่วยกัน เพื่อเป็นสิริมงคลกับตัวเอง

ในช่วงเย็นชาวบ้านหรือผู้นำชุมชนจะนิมนต์พระสงฆ์สวดตามคุ่ม เรียกว่า สวดมนต์เย็น ใน หมู่บ้านจะมีสายสัญญาณพันไว้รอบหมู่บ้านและทุกบ้านจะนำสายสัญญาณไปมัดโยงมาที่บ้านของตนเอง ก่อนเริ่มพิธีกรรมชาวบ้านจะนำน้ำใส่ถังมาจากบ้านของตนเพื่อร่วมพิธีกรรม ในขณะที่พระสวดมนต์ เย็นก็จะทำน้ำมนต์ลงไปถึงของแต่ละคนที่นำมาร่วมพิธีตั้งรูปภาพ หลังจากเสร็จพิธีชาวบ้านจะนำ น้ำมนต์ที่ได้ไปรดบ้านตัวเอง ล้างหน้า อาบน้ำเพื่อความเป็นสิริมงคลของตน เช้าวันรุ่งขึ้นชาวบ้านก็ จะไปวัด ทำบุญตักบาตรนอกจากการทำบุญบ้านคือการเลี้ยงตาปู่แล้วชาวมอญบ้านพระเพลิงยังมื การเลี้ยงเจ้าวัด (เจ้าที่ของวัดหลวงปู่หงส์-ย่าเทียม) ซึ่งเป็นผีบรรพบุรุษที่มีความสำคัญคือเป็นผู้ที่มี จิตศรัทธาถวายที่ดินของตนให้เป็นที่ดินของวัดชาวบ้านก็จะระลึกถึงบุญคุณของบรรพบุรุษจึงมีการเลี้ยง เจ้าที่วัดเกิดขึ้น เครื่องเช่นไหวในการเลี้ยงประกอบด้วย ของหวาน ไก่ หัวหมู ใส่ถ้วยไปวางไว้ สิ่ง ที่สำคัญสุรา (เหล้า 40) บุหรี่มวนใบตอง เหมือนกับการเลี้ยงตาปู่ แต่เน้นที่ผลไม้ตามฤดูกาล

5.2) ประเพณีแห่นางแมว ทำหลังจากทำบุญกลางบ้าน แห่นางแมวของคนมอญบ้านพระ เพลิงประเพณีนี้ไม่ได้มีเกิดขึ้นในวิถีของคนมอญ แต่เนื่องด้วยชาวมอญบ้านพระเพลิงเป็นชุมชนที่

แวดล้อมด้วยชุมชนคนโคราช ดังนั้นจึงเกิดการรับวัฒนธรรมของคนส่วนมากนั่นก็คือวัฒนธรรมของโคราชเข้ามาในวัฒนธรรมของตน จึงเกิดประเพณีแห่นางแมวขึ้นเพื่อขอฝนให้ตกต้องตามฤดูกาล เนื่องจากที่วัดจะมีแมวเป็นจำนวนมาก คนที่ทำจึงจะเป็นเด็กวัดและเณรเป็นส่วนมาก โดยเริ่มจากนำแมวมาใส่ชะลอม มีคนหามซึ่งคนที่หามมี 2 คนและมีคนกลางร่มให้แมว 1 คน และเณรจะเป็นผู้ตีโหม่งนำหน้าขบวน ถ้าขบวนแห่นางแมวถึงบ้านใครเจ้าของบ้านก็ต้องสาดน้ำใส่แมว แล้วพูดว่า “ฝนเทลงมา” โดยจะแห่รอบหมู่บ้าน เด็ก ๆ ก็จะวิ่งตามการแห่นางแมวและร่วมสาดน้ำกันสนุกสนาน (ส่วนมากจะเป็นเด็กผู้ชาย) ในการแห่นางแมวจะมีการร้องเล่น ซึ่งจะใช้ภาษาโคราช

6) ประเพณีเข้าพรรษา และ ประเพณีเทศน์ขุม จัดขึ้นใน วันแรม 1 ค่ำ เดือน 8

6.1) ประเพณีเข้าพรรษาวัดบ้านพระเพลิงจะ ร่วมทำเทียนและถวายเทียนจำนำพรรษา ถวายผ้าอาบน้ำฝนและจุดปัจจัยแก่ภิกษุสามเณร ทำบุญตักบาตร ฟังธรรมเทศนา งดเว้นอบายมุข ทำขนมเหมือนสงกรานต์ คือ ขนมจีน ขนมห่อ (ขนมไส้ไส้) ขนมพับ (ลักษณะคล้ายคลึงกับขนมเทียนไส้เค็ม ขนมมนมสาว) ขนมกล้าเป็นขนมที่เกิดจากภูมิปัญญาของชาวมอญโดยการนำข้าวไปอ่อน ๆ ซึ่งเกิดขึ้นในฤดูนี้ มาตำ แล้วนำน้ำไปกวนใส่แป้งข้าวเจ้า กะทิ น้ำตาล กวนเสร็จจะเป็นสีเขียวอ่อนๆ ทำเหมือนขนมเปียกปูน) โดยชาวมอญเชื่อว่าการได้ทำขนมกล้าไปถวายพระในช่วงวันเข้าพรรษา มดและแมลงจะไม่มากินต้นกล้าของพวกเขาถือว่าเป็นกุศโลบายหรือเป็นภูมิปัญญาหนึ่งที่ทำให้ชาวบ้านนำพืชที่อยู่ในบริบทของชุมชนมาใช้ในการถวายพระ สะท้อนความศรัทธาที่ชาวมอญมีต่อพุทธศาสนา

6.2) ประเพณีเทศน์ขุม (คุ่ม) (วันพระที่ต่อจากวันเข้าพรรษา) ประเพณีเทศน์ขุม หมายถึง ประเพณีที่ชาวบ้านพระเพลิงหรือชาวมอญบ้านพระเพลิงจะต้องมาทำบุญ ฟังเทศน์ที่วัดโดยผลัดกันมาทำบุญตามชุมหรือตามคุ่มของตนตั้งแต่ช่วงเข้าพรรษาจนถึงออกพรรษา โดยคนที่เป็นเจ้าของหรือคุ่มที่เป็นเจ้าของกัณฑ์เทศน์ ในวันพระนั้น ๆ จะต้องช่วยกันทำอาหารพร้อมกัณฑ์เทศน์มาทำบุญที่วัด ซึ่งจากการสัมภาษณ์พบว่า ชาวบ้านมีความเชื่อว่ายามีจำนวนอาหารมากเท่าไร ได้แจกจ่ายให้คนในชุมชนมากเท่าไร ยิ่งเป็นการได้อานิสงส์มากเท่านั้น สะท้อนให้เห็นถึงความยึดมั่นและมีจิตศรัทธาที่เลื่อมใสในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมากของชาวมอญบ้านพระเพลิง ซึ่งชาวบ้านถือว่าวัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในหมู่บ้าน เห็นได้จากการที่มีกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนก็จะมีวัดเป็นส่วนหนึ่งเสมอ และยังแสดงให้เห็นอีกว่าชุมชนชาวมอญบ้านพระเพลิง เป็นชุมชนที่มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีไมตรีจิตที่ดีต่อเพื่อนบ้านและคนในชุมชนใกล้เคียงเป็นอย่างมาก

7) ประเพณีเลี้ยงเจ้านา (ผี) จัดขึ้นในเดือนที่ 9 (ระหว่างเดือนกันยายน - ตุลาคม) ประเพณีเลี้ยงเจ้านา เกิดจากความเชื่อที่ชาวมอญสืบทอดมาจากบรรพบุรุษที่เชื่อกันว่ามีเจ้าที่รักษาไร่นาบ้าน และลูกหลานของตน การเลี้ยงผีเจ้านาชาวบ้านเชื่อว่าถ้าเซ่นไหว้เจ้านาแล้ว ข้าวในนาก็ไม่ต้องดูแลมาก หมูสัตว์แมลงต่าง ๆ ไม่มีเบียดเบียน นาที่หากได้ผลเต็มที่เต็มเม็ดเต็มหน่วย โดยชาวบ้านจะทำเสา 4 เสา สานตะกร้าวางใส่ด้วยของหวาน ของคาว ข้าว บุหรี่ใบตอง หมากพลู ไม่มีเหล้า (ไม่ใช้การเลี้ยงพระแม่โพสพ) จะมีบิณฑบาต คือ ตั้งมะพร้าว 3 จับ และขมนมเทวดา

8) ประเพณีสารท จัดขึ้นในเดือน 10 (ระหว่างเดือนตุลาคม – พฤศจิกายน) ประเพณีสารทจากการพูดคุยกับชาวบ้านพระเพลิงเชื่อว่า คำว่า “สารท” อ่านว่า “สาด” กล่าวได้ว่า มาจาก

กระบวนการหรือวิธีการที่นำข้าวมาคั่วแล้วข้าวกระเด็นกระดอนกระ สาดกระเซ็นไปทั่วใช้วัตถุบ ulyหลายอย่าง ใช้คนเป็นจำนวนมากในการทำ ลักษณะแบบนี้จึงเรียกว่า “สารท” การทำข้าวกระยา สารทจัดทำขึ้นที่หน้าวัดในการทำแต่ละครั้งจะใช้คนเป็นจำนวนมากโดยมีชาวบ้านในชุมชนหลาย ๆ ครัวเรือนมาช่วยกันทำและในการทำแต่ละครั้งต้องทำเป็นจำนวนมาก สาเหตุที่ต้องทำกระยา สารทเป็นจำนวนมาก ถือเป็นภูมิปัญญาอย่างหนึ่งของคนมอญในการถนอมอาหารหรือการเก็บรักษา อาหารไว้กินนาน ๆ ในช่วงฤดูเก็บเกี่ยวหรือช่วงทำนา โดยลักษณะของข้าวกระยาสารท ลักษณะของ ข้าวกระยาสารทในสมัยก่อนจะไม่เหนียวติดกันเพราะสมัยก่อนไม่มีแปะแซใส่เฉพาะน้ำตาลเพื่อให้มี รสชาติหวาน เนื้อของกระยาสารทไม่เกาะติดกันเวลาอัดแน่นในปีสามารถเก็บไว้กินได้นานตลอด ฤดูทำนา แต่ในปัจจุบันมีการเพิ่มวัตถุดิบต่างๆ เช่น แปะแซ มะพร้าว ถั่วลิสงคั่ว งาขาวคั่ว บางสูตร อาจจะมีการใส่กะทิ เพื่อเพิ่มรสชาติความหวานความมันในการรับประทานให้อร่อยมากยิ่งขึ้น แต่ อาจเก็บไว้ได้ไม่นานอาจจะขึ้นราเสียหายรับประทานไม่ได้เหมือนแต่ก่อน จึงนิยมทำแต่น้อย ๆ เพื่อ ไปทำบุญเท่านั้น

9) ประเพณีออกพรรษา และบุญเทศน์มหาชาติ จัดขึ้นในเดือนที่ 11 (ระหว่างเดือน พุศิจิกายน - ธันวาคม)

9.1) ประเพณีออกพรรษา (วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11) เป็นวันที่พุทธบริษัททั้งชาววัดและ ชาวบ้าน ได้พร้อมใจกันกระทำบุญกุศลต่าง ๆ ตามคติประเพณีที่เคยประพฤติปฏิบัติสืบ ๆ กันมาแต่ โบราณกาล โดยช่วงเช้า ไปวัดทำบุญ นำขนม ขนมจีน ขนมห่อ (ขนมไส้ไส้) ขนมพับ (ลักษณะ คล้ายคลึงกับขนมเทียนไส้เค็ม ขนมนมสาว) ไปใส่บาตร อุบาสก อุบาสิกาที่ไปจำศีลจะนิมนต์ พระสงฆ์ออกจากโบสถ์ เพื่อล้างเท้าพระ ซึ่งจะล้างด้วยน้ำอบ น้ำปรุงใส่ดอกไม้ ชวงเย็น พ่อขาวแม่ ขาว (อุบาสก-อุบาสิกา) ที่มาปฏิบัติธรรมที่วัดร่วมกันเวียนเทียนในอุโบสถ ในการเวียนเทียนผู้ร่วมพิธี นำข้าวสารใส่แก้วตามจำนวนผู้มาจำศีลที่วัดโดยปักเทียนลงในแก้วพร้อมจุดเทียนแล้วส่งต่อกันไป เรื่อย ๆ แก้วเทียนถึงใครให้ใช้มือปิดจนครบ 3 รอบ รอบแรกกล่าวว่า “พุทธ” รอบสองกล่าวว่า “ธัมโม” และรอบสุดท้ายกล่าวว่า “สังฆโม” (คล้ายกับเรียกขวัญนาคน) ในช่วงเวียนเทียนมีการวางใบ โพธิ์เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของรอบที่เวียนเทียน

หลังจากมีการเวียนเทียนเสร็จเป็นพิธีการลอยแพหรือกระทงของชาวมอญ ซึ่งทำจาก กะลามะพร้าวต่อมาเปลี่ยนเป็นกระป๋องปลากระป๋อง ในปัจจุบันชาวบ้านกลับมาใช้กะลามะพร้าว ภายในกะลาใส่ ดอกไม้ ธูป เทียน ทริยา ข้าวตอก กระยาสารท เหยี่ยงลงไป ซึ่งในประเพณีการลอย กระทงหรือลอยแพของชาวมอญจะมีผู้ที่ลอยเพียงพ่อขาวและแม่ขาวหรือผู้ที่ไปจำศีลอยู่ในวัดเท่านั้น และในช่วงเวลาที่ลอย คือช่วง 15 ค่ำ เดือน 11 ซึ่งหลักการคิดการลอยแพหรือการลอยกระทงของ คนมอญจึงตรงกับหลักคิดของการไหลเรือไฟของวัฒนธรรมอีสานถือว่าเป็นการลอยเพื่อบูชา พระพุทธเจ้าที่เสด็จมาจากสรวงสวรรค์หลังจากที่โปรดพระมารดาเสร็จแล้วและเป็นการขอขมาพระ แม่คงคา

9.2) บุญเทศน์มหาชาติ พระจะเทศน์คาถาพัน เทศน์ 13 กัณฑ์ ในส่วนของกัณฑ์หลอน จะ เป็นการหาเงินหรือของต่าง ๆ แห่เข้าวัด มีการละเล่นต่าง ๆ เช่น กัณฑ์มัทรี จะเล่นเป็นซูกก กัณ

หา ชาลี ซึ่งจะใช้เวลาในการจัดงานวันเดียวจบ พระที่เทศน์จะนิมนต์มาจากที่วัดอื่น โดยจากการสันนิษฐานของชาวบ้านเชื่อว่าหลวงพ่อดิมเป็นพระอุปชฌาย์องค์เดียวในเขตนี้ (ครอบคลุมอำเภอปักษ์ธงชัย อำเภอโชคชัยจนถึงอำเภอครบุรี) ลูกศิษย์ที่เคยมาบวชกับหลวงพ่อดิมจะมาช่วยเทศน์ บ้านพระเพลิงจะมีการจัดงานที่ยิ่งใหญ่ เพราะ สมัยก่อนพระที่มาจากเทศน์จะไม่ได้มาองค์เดียว จะมีญาติพี่น้องมาตามด้วย ชาวบ้านที่ทราบข่าวหมู่บ้านอื่น ๆ ก็จะมาพร้อมด้วย เมื่อมีคนมาก ทางวัดรับไม่ไหว ก็จะให้ชาวบ้านทำอาหารมาเลี้ยง เช่น ขนมนางเล็ด ขนมहुข้าง มีเครื่องต้มมันมาด้วย (เหล้าสาโท) ซึ่งชาวบ้านจะช่วยกันทำในทุก ๆ หลังคาเรือน โดยผู้ที่มาร่วมบุญเทศน์มหาชาติสามารถเข้าไปรับประทานอาหารได้ทุกหลัง ซึ่งสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นกุศโลบายของหลวงปู่ที่ บอกว่า “จะยากดีมีจนก็ให้ทานหมด” จึงเป็นที่มาว่า “ใครมาก็จะได้กินฟรีมาฟรี” มีความเชื่อว่าใครที่ได้ร่วมบุญจะได้ อานิสงส์จะได้ไปเกิดในยุคของพระศรีอาริย์ที่มีแต่ความสุข ชาวบ้านที่ได้ร่วมบุญก็ถือว่ามีส่วนในการสร้างบุญใหญ่จึงเต็มใจที่จะทำอาหารเลี้ยงดูแขกที่มาจากบ้านอื่น ถือว่าเป็นการร่วมทำบุญและสืบทอดพระพุทธศาสนา สะท้อนให้เห็นคนมอญยึดมั่นในพุทธศาสนา

ประเพณี 12 เดือนของคนมอญปรากฏประเพณีทั้งหมด 9 ประเพณี ส่วนในอีก 3 เดือน ได้แก่ เดือน 5 เดือน 7 รวมถึงเดือน 12 ไม่ปรากฏประเพณีใดในวัฒนธรรมของชาวมอญ

ประเพณีส่วนครอบครัว คือ ประเพณีที่เกี่ยวข้องตั้งแต่การเกิด จนถึงการตายของคน ในแต่ละท้องถิ่น แต่ละครอบครัวซึ่งมีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ชาวมอญบ้านพระเพลิง ตำบลกอก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา มีประเพณีส่วนครอบครัวดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) งานศพ ประเพณีงานศพเป็นประเพณีที่ทุกบ้านทุกครอบครัวไม่ยากให้เกิดขึ้นเพราะเป็นการเสียใจขาดกำลังใจแต่เมื่อสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เกิดขึ้นในชุมชนบ้านพระเพลิง ตำบลกอก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา คนในชุมชนมอญจะมีลักษณะพิเศษคือจะช่วยเหลือกัน เติมเต็มกำลังใจให้กันและกันโดยการที่ทุกครอบครัวจะมาช่วยดูแลในงานศพจะมานอนเฝ้านอนเป็นเพื่อนให้ความอุ่นใจให้คนในครอบครัวที่สูญเสีย ซึ่งในปัจจุบันก็ยังคงมีให้เห็นอยู่ แต่ในสถานการณ์ที่มีเชื้อไวรัสโควิด 19 เข้ามาในส่วนของการมานอนเฝ้าจะลดน้อยลงตามไปด้วย

2) งานแต่งงาน ในอดีตเรียกงานแต่งงานว่า “เซ่นผี” ในสมัยอดีตการจับมือถือแขนก็ถือว่าผิดผี ก่อนจะแต่งงานต้องมีการขอ ในการขอมี 2 ประเภท คือการขอก่อนแต่งและขอวันที่แต่ง การที่ฝ่ายชายไปขอสู่ต้องมีเจ้าแม่ที่คุ้มครอง คือ ไม่มีการหย่าร้างเป็นหม้ายหรือเสียชีวิตจากคู่ครอง ถ้ามีคนในครอบครัวเสียชีวิตหลังจากที่ขอถือว่าเป็นโมฆะจะต้องมีการขอสู่ใหม่ ในปัจจุบันก็เช่นกันในวันทีไปขอสู่จะไม่มีการตอลินสอดเพราะก่อนที่จะไปขอสู่จะมีแม่สื่อไปทาบถามถามก่อน สาเหตุที่ไม่มีการต่อรองราคาเพราะชาวบ้านเชื่อว่า ถ้ามีการต่อจะเป็นการนำสิ่งไม่ดีเข้ามา การขอสู่สมัยอดีตเจ้าแม่จะพูดขอสาวในทางที่ว่าใช้คำพูดอ่อนค้อม ใช้คำพูดที่สละสลวย เช่น “น้ำท่าก็อุดมสมบูรณ์จะมาหาปลูกข้าวปลูกน้ำแฉะ ๆ นี่แหละ” แต่ในปัจจุบันจะพูดตรง ๆ

วันแต่งงานสิ่งที่ต้องมีในขันหมาก คือ มะพร้าว ข้าวเหนียวหั่วหงอก ขนมลั่นทม ถั่วแปบ ไก่ต้มตัวผู้ (ไม่ปาดคอคาบเงิน) สุรา (เหล้า 40) ธงสามเหลี่ยมปักของทุกอย่าง ทุกอย่างจัดมาเป็นคู่ ๆ วันงานทางด้านฝ่ายชายจะไม่มีการเลี้ยงแขกจะมากินเลี้ยงที่บ้านฝ่ายหญิง การเข้าพิธีสมัยอดีต

เป็นการผูกมือถือแขนธรรมดา ปัจจุบันบางงานมีการดัดน้ำสังข์ ตามความเชื่อในสมัยอดีตการถือการรับขันหมากคือคนที่สามีภรรยาครบ ไม่หย่าร้าง ไม่ตาย (ครบคู่) การถือขันหมากห้ามวางหรือส่งต่อกัน ต้องส่งให้ถึงมือคนรับเพราะถือเรื่องโชคลางกันว่าจะได้ไม่มีมือที่สามสืบทอดในชีวิตคู่ในปัจจุบันยังคงทำอยู่ การทอสินสอดเก่าแก่ฝ่ายชายยื่นให้เจ้าบ่าว เจ้าบ่าวส่งกลับไปกลับมาให้เจ้าสาว 3 ครั้ง แล้วจึงส่งให้แม่เจ้าสาว ในช่วงเสร็จพิธีมีความเชื่อกันว่าสามีภรรยาใครลูกขึ้นยืนก่อนได้ จะมีอำนาจเหนือกว่าถือว่าเป็นสิ่สนในงาน

3) งานบวช การเตรียมตัวก่อนบวชพระชั้นตอนแรกก่อนจัดงานบวชจะต้องมีการเตรียมตัวให้พร้อมก่อน ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะในพิธีบวช ผู้ที่จะบวชหรืออนาคตจะต้องทำการขานนาคและท่องบทสวดคำบาลีต่างๆ จึงต้องฝึกซ้อมให้คล่องก่อน เพื่อที่เมื่อถึงวันบวชจริงจะได้ไม่มีท่องผิดท่องถูก

ก่อนวันชุม ในก่อนวันชุมญาติพี่น้องจะเตรียมงานจัดเตรียมสถานที่ จัดเตรียมสิ่งของอาหารเพื่อรับแขก เตรียมของโปรยทาน สิ่งของสำหรับวันโกนหัว ในวันโกนหัวจะต้องมีอุปกรณ์พร้อม โดยคนในบ้านจะต้องเตรียมให้ครบ ซึ่งได้แก่ ใบบัว 1 ใบเพื่อใช้รองผมของนาค กรรไกรสำหรับขริบผม 1 อัน และมิดโกนอีก 1 อัน เพื่อใช้โกนผมนาค ความพิเศษงานบวชของชาวบ้านบ้านพระเพลิงจะมีการทำขนมที่ชื่อว่า “กะแกล่” นำแป้งข้าวเจ้า น้ำใบเตย น้ำปูนใส ไม้เส้้น้ำตาล ผสมรวมกันนำมา กวน กวนจนเหนียวลักษณะเหมือนขนมเปียกปูน มีกลิ่นหอมของใบเตย การรับประทานในสมัยอดีตใส่กะละมาะพร้าวปัจจุบันใส่ถ้วยเล็กๆ โรยมะพร้าวขูด กินคู่กับน้ำตาลอ้อยที่เป็นก้อนๆ

วัฒนธรรมด้านอาหารของชาวมอญบ้านพระเพลิง ตำบลกอก อำเภองชัย จังหวัดนครราชสีมา

จากการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรม ซึ่งได้ศึกษาเฉพาะเจาะจงไปที่วัฒนธรรมอาหารของชาวมอญบ้านพระเพลิง ตำบลกอก อำเภองชัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่าการรับประทานอาหารของชาวมอญ เป็นแบบเรียบง่าย ชาวบ้านประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก พึ่งพิงธรรมชาติรอบตัว ปลูกข้าว ผักต่าง ๆ เลี้ยงสัตว์ เพื่อที่จะนำไปเลี้ยงชีพหรือนำมารับประทานเอง ซึ่งเป็นจุดเด่นของหมู่บ้านนี้ อาหารที่พบเห็นและเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นแตกต่างจากที่อื่น เป็นอาหารที่ง่าย ๆ บางเมนูวิธีการทำไม่ยุ่งยากซับซ้อน แต่บางเมนูก็ยากที่จะทำ มีขั้นตอนที่ซับซ้อน แต่ในส่วนของเครื่องปรุง วัตถุดิบต่าง ๆ หาได้ง่ายตามท้องถิ่นเท่าที่มี ไม่ได้ต้องหามาเพิ่มเติมจากที่อื่น เพราะในอดีตหมู่บ้านนี้จะอยู่ห่างจากตลาดสด แต่ในปัจจุบันอาหารพื้นบ้านเหล่านี้ค่อนข้างที่จะหายาก ไม่ค่อยเป็นที่รู้จัก คนรุ่นใหม่ไม่ค่อยนิยมรับประทาน จะมีเพียงผู้สูงอายุหรือคนวัยกลางคนที่ยังคงชื่นชอบและรับประทาน โดยชาวมอญบ้านพระเพลิง ต.นกกอก อ.ปรางค์ชัย จ.นครราชสีมา มีอาหารที่เป็นเฉพาะของท้องถิ่น หาที่ไหนไม่ได้ แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมที่หลากหลาย ดังต่อไปนี้

1. แกงเม็ดถั่ว แกงเม็ดถั่วเป็นอาหารที่เกิดจากการที่ชาวบ้านนิยมปลูกถั่วเขียวไว้เป็นจำนวนมาก จึงนำเมล็ดถั่วเขียวมาประกอบอาหาร เป็นวัตถุดิบหลักในเมนูนี้ และนำผักที่หาได้ตามท้องถิ่นมารวมด้วย เป็นแกงที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยการนำเมล็ดถั่วเขียวมาคั่ว แล้วเลาะเปลือก

ออก (คั่วให้สุกแล้วทิ้งไว้ให้อุ่น ๆ แล้วนำไปใส่ในกระตังใช้ขวดขวดจนเปลือกออกหมด) ตั้งน้ำให้เดือด ใส่เมล็ดถั่วเขียว หอม กระเทียมทุบ แล้วต้มต่อไปจนเมล็ดถั่วพอสุก ใส่ปลาแห้ง ปลาป่น แคมหมู และผักตามท้องถื่น (หัวปลี ผักบุ้ง มะละกอ ยอดมะรุ้ม ผักขมฯ) สามารถใส่ผักที่ชนิดก็ได้ แล้วปรุงรสตามใจชอบ ต้มต่อไปจนผักสุก เป็นอันเสร็จ สามารถนำไปรับประทานได้

2. แกงปลาป่น เป็นแกงที่ทำได้เฉพาะชุมชนบ้านพระเพลิงเท่านั้น เนื่องด้วยกรรมวิธีในการทำยุ่งยาก ซึ่งของที่นำมาใช้ก็จะหาได้ตามท้องถื่น ซึ่งเป็นการนำปลามาแปรรูปในรูปแบบของปลาป่นมาป่นและนำมาทำแกงรับประทานกัน รสชาติจะเค็มและเผ็ด และมีรสชาติที่เป็นเอกลักษณ์ของผักที่ใส่ไปด้วย วิธีการทำ นำปลาตากไปล้างน้ำให้สะอาด แล้วนำมาสับให้ละเอียด เอาแต่ส่วนของเนื้อปลา ตำหัวหอม กระเทียม ใบมะกรูดให้ละเอียด ใส่พริกแกงลงไปตำด้วย ใส่เนื้อปลาลงไปผสมกับเครื่องแกงที่ตำไว้ ปรุงรสตามใจชอบ นำมะพร้าวที่ขูดไว้ใส่ลงไป พร้อมกับข้าวคั่ว ตำต่อไปจนเหนียว สามารถปั้นได้ ส่วนของทำแกง ใส่หัวและหางกะทิลงไปตั้งไฟพร้อมกัน นำมะละกอ พริกแกงใส่ลงไป ปรุงรสตามใจชอบ โดยการใส่ น้ำปลา รสดี ผงชูรส เกลือเล็กน้อย และรอจนเดือดใส่ปลาป่นที่เตรียมไว้ลงไป รอจนสุกและสามารถนำมารับประทานได้

3. แกงถั่วดำขาม ในอดีตชุมชนนี้ได้เลี้ยงหมูเกือบทุกหลังคาเรือน และจะมีการฆ่าหมูเป็นกอง ๆ เพื่อขายหรือนำมาแบ่งปันกัน ชาวบ้านจึงคิดหาวิธีการประกอบอาหารจากหมู จึงได้นำส่วนของขาหมูมาทำแกง ซึ่งมีถั่วดำอยู่เป็นจำนวนมากเช่นกันที่ได้จากการปลูกไว้รับประทานของชาวบ้าน จึงได้นำของสองสิ่งนี้มารวมกัน เป็นแกงขาหมูถั่วดำ ซึ่งการแกงจะนำขาหมูและถั่วดำมาต้มพร้อมกันเพราะจะได้สุกพร้อมกัน วิธีการทำ นำถั่วดำไปคั่วให้พอสุกแล้วก็ต้ม จนมีน้ำสีถั่วออกมาพักไว้ ส่วนของขาหมู นำไปย่างให้พอสุก แล้วขูดส่วนที่ไหม้ออกต่อนั้นขาหมูมาต้ม ใส่เกลือเล็กน้อย น้ำข่า ตะไคร้ ใบมะกรูด พริก หัวหอมและกระเทียมใส่ลงไปพร้อมกัน ใส่รสดี ผงชูรสปรุงรสตามใจชอบ นำถั่วดำที่ต้มไว้ใส่ลงไป ต้มต่อไปประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที หรือต้มจนขาหมูเปื่อย น้ำแกงจะมีสีดำ และพร้อมรับประทาน (ห้ามคนบ่อย ๆ จะทำให้ถั่วดำเละได้)



ภาพที่ 1 อาหารของคนมอญบ้านพระเพลิง ตำบลนกกอก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา

4. กะแฉแล (ขนมปาด) เป็นขนมหวานโบราณของชุมชนบ้านพระเพลิง จะทำขึ้นในงานบวช งานแต่งงานหรืองานมงคลต่าง ๆ ซึ่งในอดีตจะมีการไม่แบ่งกันเอง แต่ในปัจจุบันได้ใช้แบ่งสำเร็จรูป ขนมจะมีรสชาติจืด แต่จะมีความหอมของใบเตยนิยมกินคู่กับน้ำตาลปีบ น้ำตาลก้อน มะพร้าวทึนทึก ขูดโรยด้านบน วิธีการทำ นำใบเตยล้างน้ำให้สะอาด นำใบเตยไปหั่นและปั่นให้ละเอียด คั้นกรองเอาแต่น้ำ ใส่แป้งข้าวเจ้า 1 ถ้วย แป้งมันนิคเล็กน้อยเพื่อเพิ่มความเหนียวนุ่ม ใส่เกลือเล็กน้อย และค่อยๆใส่น้ำปูนใส (อัตราส่วนนี้ขึ้นอยู่กับจำนวนขนมที่จะทำเยอะน้อย เพราะผู้สาคิดใช้ประสบการณ์

ในการที่เคยทำมาสาธิตให้ดูไม่ได้มีอัตราส่วนที่ตายตัว) คนทั้งหมดให้เข้ากันดี นำไปกวนโดยใช้ไฟอ่อน ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที กวนจนแป้งมีลักษณะที่ใส เมื่อยกไม้พายขึ้นขนมจะไม่ไหลลงมา จากนั้นตักใส่ถาด พักขนมไว้ให้เย็น แล้วตัดขนมตามที่ต้องการใส่ถ้วยหรือโฟม ตกแต่งขนมโดยใส่น้ำตาลปีบหรือน้ำตาลก้อน โรยมะพร้าวทึนทึกขูด

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาประเพณีและวัฒนธรรมของชาวมอญบ้านพระเพลิง ตำบลนกกอก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่ามีประเพณีส่วนรวมที่ยังมีการมีการปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันและไม่ได้รับการสืบทอด ทั้งหมด 12 ประเพณี ได้แก่ ประเพณีดำข้าวเม่า ประเพณีวาน (ลงแขกเกี่ยวข้าว) ประเพณีวันมาฆบูชา ประเพณีสังกรานต์ (สงกรานต์) และ ประเพณีตักบาตรสังกต ประเพณีทำบุญบ้าน และ ประเพณีแห่นางแมว ประเพณีเข้าพรรษา และ ประเพณีเทศน์ชุม ประเพณีเลี้ยงเจ้านา (ผี) ประเพณีออกพรรษา และบุญเทศน์มหาชาติ ประเพณีส่วนครอบครัวมี 3 ประเพณี ได้แก่ งานศพ งานแต่ง งานบวช ซึ่งจะเห็นได้ว่าการสืบทอดประเพณีของชาวมอญไม่ใช้การรำเรียน แต่จะเป็นการเล่าการฟังและปฏิบัติตาม เพื่อสืบทอดเอกลักษณ์ของชาวมอญที่เป็นลักษณะเฉพาะ ซึ่งลูกหลานจะได้รับการถ่ายทอดจากครอบครัวที่คอยสอนให้มีความเคารพและเชื่อถือในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และประเพณีที่ปรากฏอยู่ในชุมชนบ้านพระเพลิง มีความสอดคล้องกับพระพุทธศาสนาเนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่มีความยึดมั่นและศรัทธาในพระพุทธศาสนา บางประเพณีเชื่อเกี่ยวกับผีบรรพบุรุษเนื่องจากชาวบ้านมีความเชื่อว่าการปฏิบัติตามประเพณีต่าง ๆ จะทำให้ชาวบ้านอยู่เย็นเป็นสุข ได้รับการปกป้องรักษาดูแลคนในหมู่บ้านจากผีบรรพบุรุษ โดยผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ พระครูธรรมธะสุชาติ ฐิตวโร (2560) ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ส่งเสริมการดำเนินชีวิตและดำรงเอกลักษณ์ชาวมอญในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ระบุว่า ชาวมอญได้น้อมนำเอาหลักธรรมในพระพุทธศาสนาไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันส่วนใหญ่ ชาวมอญปฏิบัติตามประเพณีและพิธีกรรมประจำชีวิตเกี่ยวกับการเกิดการบวชการแต่งงานและการตายสืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษ ในด้านความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชาวมอญได้รับอิทธิพลจากพุทธศาสนาชาวมอญจึงมีความขยันซื่อสัตย์สุจริตและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่เพื่อนบ้านรักษาระเบียบประเพณีของสังคมชาวมอญปฏิบัติตามสิ่งเหล่านี้เสมอจึงได้อยู่ในครอบครัวและชุมชนอย่างสงบสุขมีการใช้ภาษาชาวมอญในการสื่อสารในชุมชนมอญแต่ละชุมชนในจังหวัดต่าง ๆ และมีวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในรูปแบบของประเพณีวัฒนธรรมคติความเชื่อ พิธีกรรมและค่านิยมของชาวมอญชาวมอญมีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 สามารถนำผลการศึกษาไปจัดทำฐานข้อมูลทางด้านประเพณีและวัฒนธรรมชาวมอญบ้านพระเพลิง ตำบลนกกอก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา

1.2 สามารถนำผลการศึกษาไปพัฒนาเป็นเอกสารวิชาการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านนี้ต่อไป

1.3 นำการศึกษาเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมชาวมอญบ้านพระเพลิง ตำบลนกกอก อำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครราชสีมา เผยแพร่ผ่านช่องทางออนไลน์

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เปรียบเทียบประเพณีและวัฒนธรรมหมู่บ้านชาวมอญในจังหวัดนครราชสีมา

เอกสารอ้างอิง (References)

ประนอม เคียนทอง. (2536). *ประเพณีและพิธีกรรมของชาวมอญบ้านพระเพลิง ตำบลนกกอก อำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครราชสีมา*. ปริญญานิพนธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม)

พระครูธรรมธรสุชาติ ฐิตวโร. (2560) รูปแบบการจัดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ส่งเสริมการดำเนิน ชีวิตและดำรงเอกลักษณ์ชาวมอญในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสาร มจร. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*. 6(2), 1-18

สุภรณ์ โอเจริญ. (2541). *มอญในเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว).